

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : การผลิตพืชโดยปลอดการเผา

ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การผลิตพืชโดยปลอดการเผา เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน เพื่อความปลอดภัยหรือเพื่อป้องกันความเสียหาย อันอาจเกิดแก่ประชาชนหรือแก่กิจการค้าสินค้าเกษตรหรือเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อให้สอดคล้อง กับพันธกรณีระหว่างประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : การผลิตพืชโดยปลอดการเผา มาตรฐานเลขที่ มกษ. 9074-2568 ไว้ เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานสินค้าเกษตร

การผลิตพืชโดยปลอดการเผา

1. ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ครอบคลุมข้อกำหนดการผลิตและการจัดการการผลิตพืชให้ปลอดจากการเผาในทุกขั้นตอนการผลิต ตั้งแต่ก่อนการเพาะปลูก ระหว่างการเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว และหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อไม่ให้เกิดการเผาในพื้นที่โล่งแจ้ง^{1/} (open burning) ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

2. ข้อกำหนด

ข้อกำหนดการผลิตพืชโดยปลอดการเผา มีดังนี้

2.1 พื้นที่ปลูก

มีการจัดทำข้อมูลของพื้นที่ปลูกเพื่อให้สามารถตามสอบได้

2.1.1 ต้องจัดทำข้อมูลของพื้นที่ปลูก โดยระบุชื่อเจ้าของฟาร์มและสถานที่ติดต่อ ชื่อผู้ดูแลและสถานที่ติดต่อ (ถ้ามี) ที่ตั้ง พิกัด แผนที่พื้นที่ปลูก และชนิดพืชที่ปลูก เพื่อให้สามารถตามสอบที่ตั้งพื้นที่ปลูกได้

2.1.2 ต้องจัดทำขอบเขตพื้นที่ปลูก^{2/} (polygon) ให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถตามสอบขอบเขตพื้นที่ปลูกได้

2.2 การจัดการพื้นที่ปลูกก่อนการเพาะปลูก และระหว่างการเพาะปลูก

มีการเตรียมพื้นที่ปลูกและการจัดการระหว่างการเพาะปลูก ที่ไม่ใช้วิธีการเผาในพื้นที่โล่งแจ้งทุกกรณี เพื่อไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2.2.1 ให้เตรียมพื้นที่ปลูกอย่างเหมาะสมกับพืชและการเก็บเกี่ยว โดยใช้วิธีที่ปลอดการเผา เช่น การไถพรวน การไถพรวนน้อย การไถกลบตอซังเพื่อให้เกิดการย่อยสลาย การขุดหลุมปลูกโดยไม่ไถพรวน การนำตอซัง เศษซากพืช หรือวัชพืชไปใช้ประโยชน์อื่นที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และบันทึกข้อมูลไว้

^{1/} การเผาในพื้นที่โล่งแจ้ง (open burning) หมายถึง การเผาในระบบเปิด เช่น การเผาเพื่อแผ้วถางพื้นที่ก่อนทำการเกษตร การเผาพืช การเผาเศษซากพืช โดยไม่รวมการเผาในอุปกรณ์ระบบปิดที่มีการควบคุมหรือการกำจัดควันและเถ้าที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้ปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม เช่น การผลิตถ่านชีวภาพ (biochar)

^{2/} การจัดทำขอบเขตพื้นที่ปลูก เกษตรกรสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง หรือการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สามารถสนับสนุนการจัดทำขอบเขตพื้นที่ปลูก

- 2.2.2 ให้กำจัดส่วนของพืชที่มีศัตรูพืชเข้าทำลายด้วยวิธีและในสถานที่ที่เหมาะสม หรือตามคำแนะนำของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การฝังกลบ การขุดทำลาย และบันทึกวิธีการจัดการ

2.3 การเก็บเกี่ยวและการจัดการพื้นที่ปลูกหลังการเก็บเกี่ยว

มีวิธีการเก็บเกี่ยวและการจัดการพื้นที่ปลูกหลังการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมโดยลดการเผาในพื้นที่โล่งแจ้ง เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

- 2.3.1 วิธีการเก็บเกี่ยวต้องลดการเผา
- 2.3.2 ต้องมีการชั่งผลผลิตที่ได้จากการผลิตพืชที่ลดการเผาเพื่อให้สามารถตามสอบได้ และบันทึกปริมาณผลผลิต
- 2.3.3 ต้องมีวิธีการจัดการเศษซากพืชหลังการเก็บเกี่ยวโดยลดการเผาเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และบันทึกวิธีการจัดการ

2.4 การจัดการอื่น ๆ ให้ลดการเผา

ทุกขั้นตอนการผลิตต้องลดการเผาในพื้นที่โล่งแจ้ง และมีมาตรการป้องกันไฟจากภายนอกพื้นที่ปลูก

- 2.4.1 ต้องมีการตรวจเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการเกิดไฟไหม้ในพื้นที่ปลูกโดยไม่ได้ตั้งใจ และไม่มีร่องรอยการเผาในพื้นที่ปลูกที่ขอการรับรอง
- 2.4.2 กรณีมีความเสี่ยงของไฟลุกลามจากภายนอกพื้นที่ปลูก ต้องมีมาตรการป้องกัน เช่น เว้นระยะห่างระหว่างพื้นที่อื่น ไถรอบพื้นที่ทำแนวกันไฟ ทำคันดิน ขุดร่องดิน
- 2.4.3 ต้องกำจัดภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ใช้หมดแล้วตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร โดยลดการเผา เช่น การฝังกลบ การทิ้ง ณ จุดทิ้งขยะอันตราย

2.5 เอกสาร บันทึกข้อมูล และการตามสอบ

บันทึกและเก็บรักษาข้อมูลรวมทั้งหลักฐานที่สำคัญสำหรับการตรวจประเมินและการตามสอบ

- 2.5.1 ต้องบันทึกข้อมูลและรวบรวมเอกสารหลักฐานให้ครบถ้วนในแต่ละรอบการผลิตและเป็นปัจจุบัน และลงชื่อผู้ปฏิบัติงานทุกครั้ง ตัวอย่างเอกสารและบันทึกข้อมูล ได้แก่
- 1) ข้อมูลของพื้นที่ปลูก (ข้อ 2.1.1)
 - 2) ขอบเขตพื้นที่ปลูก (ข้อ 2.1.2)
 - 3) ข้อมูลการเตรียมพื้นที่ปลูก (ข้อ 2.2.1)
 - 4) วิธีการกำจัดส่วนของพืชที่มีศัตรูพืชเข้าทำลาย (ข้อ 2.2.2)
 - 5) ข้อมูลปริมาณผลผลิตที่ได้จากการผลิตพืชที่ลดการเผา (ข้อ 2.3.2)
 - 6) วิธีการจัดการเศษซากพืชหลังการเก็บเกี่ยว (ข้อ 2.3.3)
- 2.5.2 ต้องเก็บรักษาบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้อย่างน้อยหนึ่งรอบการรับรอง เพื่อให้สามารถตามสอบได้